

รายงาน
ผลการพิจารณาศึกษา
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

เรื่อง
“แนวทางสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนไทย
ตัดสินใจเรียนสายอาชีพศึกษา”

คณะกรรมการการศึกษา

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายโชติรัศ ชวนิชย์
ประธานคณะกรรมการ

นายดวง อันทะไชย
รองประธานคณะกรรมการ คนที่ ๑

พลอากาศเอก ณพฤษก์ มั่นชะจิตร
รองประธานคณะกรรมการ คนที่ ๒

นายสุริยา ปันจอร์
โฆษกคณะกรรมการ

นายภิญโญ สายนัย
เลขานุการคณะกรรมการ

นายเจริญ ภัคดีวานิช
กรรมการ

นายธนู กุลชล
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์ พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ
กรรมการ กรรมการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗-๘

ที่ สว (กมธ๓) ๐๐๑๙/ (ร ๒๓)

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ วรรคสอง (๑๖) โดยคณะกรรมการการศึกษาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ การให้บริการทางการศึกษา สำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเจริญ ภัคดีวานิช
๒. นายโชติรัส ชวนิชย์
๓. พลอากาศเอก ณฑุรักษ์ มั่นทะจิตร
๔. นายตวง อันทะไชย
๕. นายธนู กุลชล
๖. นายประดิษฐ์ ต้นวัฒนพงษ์
๗. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์
๘. นายภิญโญ สายนัย
๙. นายมูฮัมหมัดรอสดี บอดอ
๑๐. นายวรวิทย์ บารู
๑๑. นายวิทยา อินาลา
๑๒. นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์
๑๓. นางสาวสมล สุตะวิริยะวัฒน์
๑๔. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ
๑๕. นายสุรียา ปันจอร์

LIRT

ต่อมา กรรมการฯ ได้มีหนังสือแสดงเจตนาขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการ ดังนี้

๑. นางสาวลุมล สุตะวิริยะวัฒน์ ลาออกตั้งแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑
๒. นายประดิษฐ์ ตันวัฒน์พงษ์ ลาออกตั้งแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑
๓. นายวรวิทย์ บารู ลาออกตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑
๔. นายวิทยา อินาลา ลาออกตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒
๕. นายมูหามะรอสดี บอดอ ลาออกตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓

โดยที่ประชุมได้รับทราบแล้วในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๒ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนไทย ตัดสินใจเรียนสายอาชีพศึกษา” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) โขติร์ส ชวนิชย์

(นายโขติร์ส ชวนิชย์)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวจุฑามาศ พุทธิงกุโร)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

LIPT
ศิริวัฒน์ พิมพ์

รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ (๑๖) โดยคณะกรรมการการศึกษาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ การให้บริการทางการศึกษา สำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทย บนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนไทย ตัดสินใจเรียนสายอาชีพศึกษา” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงาน ผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๕ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ โดยการรวบรวมเอกสาร รายงาน ประเด็นปัญหา ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เพื่อประมวลผลและสรุปเป็นรายงานผลการพิจารณาศึกษา ของคณะกรรมการฯ

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งให้นางสาวจุฑามาศ พุทธิงกุโร ผู้อำนวยการกลุ่มงาน คณะกรรมการการศึกษา สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการฯ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๕ วรรคสาม

๒.๒ คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา พิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนไทยตัดสินใจเรียนสายอาชีพศึกษา” โดยคณะอนุกรรมการ คณะดังกล่าว ประกอบด้วย

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑. นายชนะ กสิการ	๒. พลเรือเอก สุพิทย์ อำนวย
๓. นายศิวกรณ์ เองฉ้วน	๔. นางสาวศิรินทร์ทิพย์ อรุณเรือ
๕. นางสาวโสภิตา หาญตระกูล	๖. นายอัศววัฒน์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา
๗. นายประสาน ประวัตินรุ่งเรือง	๘. นายภูมิชัย สุวรรณภูมิ
๙. นายสุรพล โชติธรรมโม	๑๐. นายวิทยา ศศิธร
๑๑. นายวิศวะ คงแก้ว	๑๒. นายเชิดพงษ์ ชันธนะภา

อนุกรรมการ

๑. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลอากาศเอก ณพฤษก์ มั่นตะจิตร	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายธีระ ภัคศิวานิช	อนุกรรมการ
๔. ศาสตราจารย์ พลเรือเอก วีรวัฒน์ วงษ์ดนตรี	อนุกรรมการ
๕. นายสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	อนุกรรมการ
๖. นายสุทธิ ผลสวัสดิ์	อนุกรรมการ
๗. นายเอกนิษฐ์ คลังแสง	อนุกรรมการ
๘. นายอำนาจ เต็มสงสัย	อนุกรรมการ
๙. นาวาอากาศเอก พินิจ ทรัพย์ทวีแสง	อนุกรรมการ
๑๐. พลเรือโท วณิชช์ พุ่มขจร	อนุกรรมการและเลขานุการ
(ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ – ๗ กันยายน ๒๕๕๓)	
๑๑. พลโท ดนัย เงินโสภาน	อนุกรรมการและเลขานุการ
(ตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๓ – ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔)	

๒.๓ คณะกรรมการฯ ได้เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาศึกษา ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑) นายสมหมาย มั่นยานนท์	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุราชประสิทธิ์
๒) นางปราณี วงศ์กุหมัด	รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม
๓) นายมานิจ ห่วงทอง	รองผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิต ประถม
๔) นางกฤษณา บุญเลี้ยง	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิต มัธยม ฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน/หลักสูตร

๒.๔ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาเอกสารทางวิชาการ รายงานผลการศึกษาและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนไทยตัดสินใจเรียนสายอาชีพศึกษา” โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

- บทที่ ๑ บทนำ
- บทที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา
- บทที่ ๓ ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการเลือกเรียนอาชีวศึกษาและการวิเคราะห์
- บทที่ ๔ สรุปและข้อเสนอแนะ
บรรณานุกรม

LIRT

(๓)

ในการนี้ คณะกรรมาธิการฯ ได้มติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง “แนวทางสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนไทยตัดสินใจเรียนสายอาชีวศึกษา” ซึ่งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมาธิการฯ จึงขอนำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาพร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการฯ ตามรายงานท่ายนี้ ต่อที่ประชุมวุฒิสภหากที่ประชุมได้พิจารณาให้ความเห็นชอบกับผลการพิจารณาศึกษา พร้อมข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการฯ แล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายภิญโญ สายบุญ)

เลขานุการคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
ขอบเขตของการศึกษา	๒
วิธีการดำเนินการศึกษา	๓
บทที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา	๕
การจัดสถานศึกษา	๕
การจัดการเรียนการสอน	๖
ผลการจัดการอาชีวศึกษา	๑๐
บทที่ ๓ ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการเลือกเรียนอาชีวศึกษา	๑๗
และการวิเคราะห์	
กล่าวนำ	๑๗
การวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ของปัญหา	๑๗
มาตรการที่ทางราชการได้ดำเนินการเพื่อเพิ่มสัดส่วน	๒๐
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	
บทที่ ๔ สรุปและข้อเสนอแนะ	๒๗
สรุป	๒๗
ข้อเสนอแนะ	๒๗
บรรณานุกรม	๓๑

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ ๑	สัดส่วนจำนวนนักเรียนสายสามัญ และสายอาชีวศึกษา	๒
ตารางที่ ๒	จำนวนนักเรียนเข้าใหม่ประเภทอาชีวศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำแนกตามประเภทวิชา	๑๓
ตารางที่ ๓	จำนวนนักเรียนเข้าใหม่ประเภทอาชีวศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำแนกตามประเภทวิชา	๑๔
ตารางที่ ๔	จำนวนผู้จบอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	๑๕
ตารางที่ ๕	โครงสร้างการเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒๕
ตารางที่ ๖	จำนวนประชากรอายุ ๑๕ – ๑๗ ปี ที่อยู่ในระบบโรงเรียน และไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน ระหว่างปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑	๓๐

สารบัญรูปภาพ

หน้า

รูปที่ ๑ ประมวลสาเหตุที่เยาวชนเลือกเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษา ๑๖

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปัญหาและความสำคัญ

รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศของระบบเศรษฐกิจไทย ต้องพึ่งพาการส่งออกและการบริการเป็นหลัก ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการจึงเป็นภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญ และต้องการกำลังคนระดับกึ่งฝีมือและระดับฝีมือเป็นจำนวนมาก ทั้งการเป็นผู้รับจ้างและผู้ประกอบการ แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลของจำนวนของเยาวชนที่ศึกษาต่อเมื่อจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว พบว่าสัดส่วนของผู้เรียนมัธยมศึกษาปลายสายสามัญมากกว่าสายอาชีพเป็นสัดส่วนโดยประมาณ ๖๐ : ๔๐ การที่การเรียนสายอาชีพศึกษาไม่เป็นที่นิยมเท่ากับสายสามัญส่งผลให้เกิดผลเสียหลายประการ คือ

๑. ในแต่ละปีมีบัณฑิตที่จบการศึกษามากเกินความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งในปัจจุบันร้อยละ ๒๐ ของผู้ว่างงานทั่วประเทศเป็นผู้จบปริญญาตรี (วิทยากร เชียงกุล ๒๕๕๑ : ๑๗๓)
๒. แรงงานที่จบอาชีวศึกษามีจำนวนน้อยกว่าความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้ผู้ประกอบการมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานคุณภาพต่ำกว่า ซึ่งเป็นผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามาก ๆ เข้าทำงาน
๓. แรงงานที่มีอยู่ในตลาดแรงงานส่วนใหญ่มีคุณภาพต่ำ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาถึงเหตุปัจจัยและค้นหาแนวทางที่จะทำให้จำนวนผู้ที่ศึกษาในสายอาชีวศึกษาเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ที่ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญแล้ว มีสัดส่วนสูงกว่าอัตราส่วนในปัจจุบัน
๒. เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการส่งเสริมให้สังคมเห็นความสำคัญของการอาชีวศึกษา และส่งเสริมให้ผู้ที่มีใจรัก มีทักษะวิชาชีพได้หันมาเรียนอาชีวศึกษา ตามความถนัดและความสนใจมากขึ้น

ปัจจัยที่ทำให้มีผู้เลือกเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษา

๑. สังคมไทยมีค่านิยมให้ความสำคัญแก่การจบปริญญาตรีสูง ทำให้เยาวชนส่วนใหญ่มีเป้าหมายที่จะศึกษาให้ได้ปริญญาตรี ประกอบกับในปัจจุบันมหาวิทยาลัยขยายเพิ่มโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาตรีมากขึ้น และมีจำนวนมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้จบการศึกษาสายสามัญมีโอกาสศึกษาจนจบปริญญาตรีได้ง่ายขึ้นและมีจำนวนมากขึ้น
๒. การจ้างงานในตลาดแรงงานและระบบราชการกำหนดค่าจ้างตามคุณวุฒิการศึกษา มากกว่าสมรรถนะความสามารถ ผู้จบอาชีวศึกษาจึงได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าผู้จบอุดมศึกษา
๓. การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวนวิชาเป็นจำนวนมาก ทำให้โรงเรียนไม่มีโอกาสจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถค้นพบความถนัดที่แท้จริงของตนเอง แม้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยีที่มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนค้นพบความถนัด

๔. ผู้ปกครองของนักเรียนและตัวนักเรียนเองไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในสายอาชีพศึกษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสการมีงานทำหลังการจบการศึกษาที่สมบูรณ์และถูกต้อง เนื่องจากโรงเรียนไม่สนับสนุนและขาดการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงศึกษาธิการ

๕. ในโรงเรียนสายสามัญที่จัดการเรียนการสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ปกครองมีอิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจเรียนของนักเรียน และมักสนับสนุนให้นักเรียนเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการก็มีนโยบายให้โรงเรียนรับนักเรียนของตนที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าเรียนต่อในมัธยมศึกษาตอนปลายให้มากที่สุด

๖. ภาพลักษณ์ของผู้เรียนอาชีพศึกษาในเรื่องพฤติกรรมและความประพฤติ ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนขาดความมั่นใจว่านักเรียนจะมีความปลอดภัยและได้รับความรู้จากการเรียนอย่างแท้จริง

๗. ผลผลิตของผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีพศึกษาในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการอย่างสมบูรณ์ ทำให้เสียโอกาสในการมีงานทำ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อส่งเสริมและชักนำให้มีผู้หันมาเรียนอาชีพศึกษาเพิ่มขึ้น โดยมีสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพศึกษาต่อผู้เรียนสายสามัญเป็น ๖๐ : ๔๐ ในปี ๒๕๖๑ ตามเป้าหมายของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คณะกรรมการฯ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ให้รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อวางทิศทางการพัฒนาการอาชีพศึกษาของชาติโดยรวมว่าในช่วงเวลา ๕ - ๑๐ ปีข้างหน้า ประเทศไทยควรจะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมไปในทิศทางใดและอุตสาหกรรมใดที่รัฐบาลควรสนับสนุน และให้กระทรวงศึกษาธิการนำมาทำแผนปฏิบัติการว่าควรจะมีการเรียนการสอนในสาขาใดให้เหมาะสมกับพื้นที่ในประเทศไทย และในห้วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขการเปิดการสอนในสาขาต่าง ๆ ที่ไม่มีทิศทางมุ่งเน้นดังเช่นในปัจจุบัน

๒. ให้รัฐบาลผลักดันการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพให้สำเร็จโดยเร็ว เพื่อให้มีมาตรฐานสมรรถนะหรือมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นตัวกำหนดสมรรถนะของแรงงานระดับต่าง ๆ และผลักดันให้สามารถประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยเร็วเช่นกัน เพื่อให้มีกฎหมายให้แรงงานได้รับค่าตอบแทนตามระดับสมรรถนะในการทำงาน โดยมีมาตรฐานวิชาชีพเป็นสิ่งอ้างอิง

๓. ให้กระทรวงศึกษาธิการปรับหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีมาตรการวัดความถนัดและความสนใจในวิชาการอาชีพ รวมทั้งติดตามพัฒนาการของความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปใช้ในการแนะแนวการศึกษาได้อย่างมีผลสัมฤทธิ์ โดยเมื่อได้ข้อมูลมากพอสมควรแล้ว ควรแยกนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ถนัดในวิชาการอาชีพและกลุ่มนักเรียนทั่วไป แล้วจัดการปรับการเรียนการสอนให้มีวิชาที่ส่งเสริมความรู้ความถนัดของนักเรียนสองกลุ่มนี้ แทนการที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนเหมือนกันทุกวิชาจนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๔. กระทรวงศึกษาธิการจะต้องกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำกัดจำนวนรับนักเรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพ ไม่ผ่อนปรนให้มีการเพิ่มจำนวนห้องเรียน และจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียน โดยให้มีจำนวนไม่เกินห้องละ ๔๐ คน (ตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ) มิใช่ ๕๐ - ๕๕ คน ดังเช่นในปัจจุบัน เพราะการผ่อนปรนดังกล่าวจะเป็นแหล่งรองรับนักเรียนในสายสามัญไว้ได้มากขึ้น

๕. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีสารวัตรนักเรียนและศูนย์เฝ้าระวังเพื่อสอดส่องดูแลพฤติกรรม และความประพฤตินักเรียนให้ครอบคลุมแหล่งที่เป็นจุดเสี่ยง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเกรจะ ต้องถูกดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อให้เช็ดหลาบและเกิดผลในทางป้องปราม

๖. กระทรวงศึกษาธิการต้องบูรณาการในเชิงนโยบาย ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาดำเนินการ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การเพิ่มสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีวศึกษา

๗. ให้กระทรวงแรงงานปรับปรุงฐานข้อมูลความต้องการแรงงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ใน ๕ - ๑๐ ปีข้างหน้า ให้มีรายละเอียดที่สามารถเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาด้านอาชีวศึกษามผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาได้ตรงตามความต้องการ

๘. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรผลักดันการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการให้เกิดขึ้นโดยเร็ว เพื่อจูงใจให้มีผู้มาเรียนด้านอาชีวศึกษามากขึ้น เพราะนอกจากจะสามารถตอบสนองค่านิยมในเรื่องปริญญาได้แล้ว การหันเหไปสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสถาบัน/มหาวิทยาลัยจะลดลง

๙. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรรณรงค์เสริมสร้างภาพลักษณ์และเจตคติที่ดีในการเรียนอาชีวศึกษาอย่างที่กระทำอยู่แล้วในบางส่วนให้มากขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ให้เห็นว่าความสามารถในการปฏิบัติได้/ทำได้จริง มีคุณค่าสำคัญกว่าปริญญาบัตร จัดโครงการอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลายและประชาสัมพันธ์ให้เห็นว่าเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม ยกย่องเชิดชูเกียรติศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ ชื่นนำให้ผู้เรียนเห็นโอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ ส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ซึ่งดีอยู่แล้วให้เกิดความยั่งยืนต่อเนื่อง เช่น โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่ โครงการจัดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) และโครงการอาชีวะตัวอย่าง เป็นต้น

๑๐. เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถิติจำนวนประชากรอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี ที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนมีจำนวนสูงถึงกว่าร้อยละ ๓๐ ของจำนวนประชากรที่มีอายุ ๑๕ - ๑๗ ปีทั้งหมด (ดูตารางที่ ๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรสร้างโอกาสให้ประชากรกลุ่มนี้ได้ศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษาได้มากขึ้น เช่น ให้ทุนการศึกษา หรือจัดให้มีรายได้ในระหว่างเรียน ประชากรกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในการเพิ่มจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาสายอาชีวศึกษาได้มากขึ้น

๑๑. สถานศึกษาคควรจัดการศึกษาโดยประสานกับภาคธุรกิจเอกชนและสถานประกอบการ เป็นเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น พัฒนา หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency - Based) การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยเน้นให้ ผู้เรียนมีสมรรถนะและความรู้ความสามารถในการปฏิบัติได้จริง การจัดศูนย์การเรียนรู้ในสถาน ประกอบการเพื่อพัฒนากำลังแรงงานและจัดการศึกษาต่อแบบบูรณาการโดยการเทียบโอน ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอาชีวศึกษาเป็นระบบการศึกษาต่อเนื่องจากการศึกษาภาคบังคับ ที่มุ่งผลิตกำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับชำนาญการเฉพาะสาขา เข้าสู่ตลาดแรงงาน ความสัมฤทธิ์ผลของการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จึงส่งผลกระทบต่อผลิตภาพ (Productivity) โดยรวมของระบบเศรษฐกิจ และเนื่องจากรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศของระบบเศรษฐกิจไทย ต้องพึ่งพาการส่งออกและการบริการเป็นหลัก ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการจึงเป็นภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญ และมีความต้องการกำลังคนระดับกึ่งฝีมือและระดับฝีมือเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นผู้รับจ้างและผู้ประกอบการ แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลของการบริหารการจัดการด้านการอาชีวศึกษาและการศึกษาโดยรวมของประเทศไทยพบว่าสัดส่วนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญสูงกว่า สายอาชีวศึกษาเป็นอัตราส่วนโดยประมาณเท่ากับ ๖๐ : ๔๐ (ดูตารางที่ ๑) อัตราส่วนดังกล่าวนี้ สืบเนื่องมาจากเยาวชนนิยมเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษา และกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญต่อการตอบสนองความต้องการกำลังคนระดับกลางตามที่กล่าวมาแล้ว การที่เรียนสายอาชีวศึกษาไม่เป็นที่นิยมเท่ากับสายสามัญ ทำให้เกิดผลเสียหลายประการ ดังนี้

๑. ในแต่ละปีมีบัณฑิตที่จบการศึกษามากเกินความต้องการของตลาดแรงงาน ปัจจุบันกลุ่มของประชากรที่ว่างงานมากที่สุดราว ๒๐ % ของคนว่างงานทั่วประเทศ คือ กลุ่มที่จบปริญญาตรี (วิทยากร เชียงกูล ๒๕๕๑ : ๑๓๗) นับเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาซึ่งไม่เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

๒. การที่เยาวชนนิยมเรียนทางสายสามัญมากกว่า ส่งผลให้การอาชีวศึกษาของประเทศผลิตแรงงานระดับกลางให้แก่ตลาดแรงงานน้อยกว่าความต้องการ ตลาดแรงงานจึงมีความจำเป็นต้องรับแรงงานที่มีคุณภาพต่ำ ได้แก่ ผู้จบมัธยมปลายสายสามัญที่ไม่สามารถเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา และแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่านั้นมาก ๆ คือ ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นมาแล้วหลายปี (วิทยากร เชียงกูล ๒๕๕๑ : ๔๓ - ๔๔)

๓. การที่เยาวชนไม่นิยมเรียนอาชีวศึกษา ทำให้โอกาสที่จะได้แรงงานที่มีคุณภาพเข้าทำงาน ในตลาดแรงงานน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ผลการพิจารณาศึกษาแรงงานในระดับกลางที่ทำงานอยู่ในตลาดแรงงานปัจจุบัน พบว่าเป็นแรงงานที่มีคุณภาพต่ำกว่าความต้องการ (คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา วุฒิสภา ๒๕๕๒)

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงเห็นควรหยิบยกปัญหานี้มาพิจารณาศึกษา เพื่อหาแนวทางส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษภาคบังคับเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาให้มากขึ้น

ตารางที่ ๑ สัดส่วนจำนวนนักเรียนสายสามัญ และสายอาชีวศึกษา

จำนวนนักเรียน	ปีการศึกษา		
	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑
จำนวนนักเรียน / นักศึกษารวม			
- จำนวนนักเรียน ม.ปลายสายสามัญ	๑,๐๘๙,๔๘๗	๑,๑๖๔,๙๒๔	๑,๓๖๔,๑๙๖
- จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษา	๗๖๔,๐๔๒	๗๗๐,๐๔๔	๙๖๖,๕๐๗
สัดส่วนนักเรียน ม.ปลายประเภท สามัญศึกษา : อาชีวศึกษา	๕๙ : ๔๑	๕๘ : ๔๒	๕๙ : ๔๑
จำนวนนักเรียนเข้าใหม่			
- ม. ๔	๔๐๗,๓๓๙	๔๓๘,๑๙๘	๔๕๒,๖๒๖
- ปวช. ๑	๓๓๐,๔๒๕	๓๒๔,๓๔๐	๓๔๑,๐๐๐
สัดส่วนนักเรียน ม.๔ : ปวช. ๑	๕๕ : ๔๕	๕๗ : ๔๓	๕๗ : ๔๓

ที่มา : รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๐ / ๒๕๕๑ โดย รศ.วิทยากร เชียงกุล

สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า ๒๓ - ๒๕

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาถึงเหตุปัจจัยและสืบค้นหาแนวทางที่ทำให้จำนวนผู้ที่ศึกษาในสายอาชีวศึกษาเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ที่ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญแล้ว มีสัดส่วนสูงกว่าอัตราส่วนในปัจจุบัน

๒. เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการส่งเสริมให้สังคมเห็นความสำคัญของการอาชีวศึกษา และส่งเสริมให้ผู้ที่มีใจรัก มีทักษะวิชาชีพได้หันมาเรียนอาชีวศึกษา ตามความถนัดและความสนใจมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาและเสนอแนะในเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดดำเนินการอาชีวศึกษาที่เป็นการศึกษาในระบบของสถานศึกษาที่อยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่อยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

LIART

วิธีดำเนินการศึกษา

๑. สืบค้นจากเอกสาร และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
๒. เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงและนำเสนอข้อมูล
๓. สัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาทั้งสายสามัญ และสายอาชีวศึกษา
๔. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์หาความเชื่อมโยง และข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย
๕. จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษา

บทที่ ๒

การจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นวิชาการงานและอาชีพ พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะวิชาชีพ เพื่อเป็นกำลังแรงงานระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับเทคนิค (ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ) ในภาคการผลิตของระบบเศรษฐกิจ การจัดการอาชีวศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญที่ควรนำมาศึกษาพิจารณา ดังนี้

การจัดสถานศึกษา

สถานศึกษาในระบบอาชีวศึกษา สามารถแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

๑. สถานศึกษาในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวนทั้งหมด ๔๑๕ แห่ง กระจายอยู่ทั้งในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย

๑.๑	วิทยาลัยเทคนิค	๑๑๐	แห่ง
๑.๒	วิทยาลัยอาชีวศึกษา	๓๖	แห่ง
๑.๓	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	๔๓	แห่ง
๑.๔	วิทยาลัยสารพัดช่าง	๕๓	แห่ง
๑.๕	วิทยาลัยการอาชีพ	๑๔๒	แห่ง
๑.๖	วิทยาลัยพาณิชยกรรม	๕	แห่ง
๑.๗	วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมต่อเนื่อง	๓	แห่ง
๑.๘	วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม	๒	แห่ง
๑.๙	วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว	๓	แห่ง
๑.๑๐	วิทยาลัยประมง	๔	แห่ง
๑.๑๑	วิทยาลัยการช่างทองหลวง	๑	แห่ง
๑.๑๒	วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ	๑๑	แห่ง
๑.๑๓	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์	๑	แห่ง
๑.๑๔	ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร	๑	แห่ง

๒. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา บริหารจัดการโดยผู้ประกอบการเอกชนที่ได้รับอนุญาต อยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันมีอยู่ ๔๒๒ แห่ง ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ๙๑ แห่ง และตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค ๓๓๑ แห่ง

LIRT

การจัดการเรียนการสอน

๑. รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนและฝึกอบรบวิชาชีพในระบบอาชีวศึกษา มีการกำหนดให้ดำเนินการใน ๓ รูปแบบ คือ

๑.๑ การศึกษาในระบบ

เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๑.๒ การศึกษานอกระบบ

เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่โดยเนื้อหา และหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล แต่ละกลุ่ม

๑.๓ การศึกษาระบบทวิภาคี

เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ

อย่างไรก็ตามเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบร่วมกันได้ โดยจะต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

๒. หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนในระบบอาชีวศึกษามี ๓ หลักสูตร คือ

๒.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

เป็นการศึกษาในระบบ ใช้ระยะเวลาในการศึกษา ๓ ปี (ต่อจากการศึกษาภาคบังคับ) ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอน ๘ ประเภทวิชา ๒๔ สาขาวิชา ดังนี้

๒.๑.๑ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมี ๙ สาขาวิชา คือ

- (๑) เครื่องกล
- (๒) เครื่องมือกลและซ่อมบำรุง
- (๓) โลหะการ
- (๔) ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- (๕) การก่อสร้าง
- (๖) การพิมพ์
- (๗) แวนตาและเลนส์
- (๘) การต่อเรือ
- (๙) ผลิตภัณฑ์ยาง

LIRT

๒.๑.๒ ประเภทวิชาพาณิชยกรรมมี ๒ สาขาวิชา คือ

- (๑) พาณิชยการ
- (๒) ธุรกิจบริการ

๒.๑.๓ ประเภทวิชาศิลปกรรมมี ๑ สาขาวิชา คือ

- (๑) ศิลปกรรม

๒.๑.๔ ประเภทวิชาคหกรรมมี ๔ สาขาวิชา คือ

- (๑) ผ้าและเครื่องแต่งกาย
- (๒) อาหารและโภชนาการ
- (๓) คหกรรมศาสตร์
- (๔) เสริมสวย

๒.๑.๕ ประเภทวิชาเกษตรกรรมมี ๑ สาขาวิชา คือ

- (๑) เกษตรศาสตร์

๒.๑.๖ ประเภทวิชาประมงมี ๓ สาขาวิชา คือ

- (๑) เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- (๒) แปรรูปสัตว์น้ำ
- (๓) ประมงทะเล

๒.๑.๗ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมี ๑ สาขาวิชา คือ

- (๑) การโรงแรมและการท่องเที่ยว

๒.๑.๘ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอมี ๓ สาขาวิชา คือ

- (๑) เทคโนโลยีสิ่งทอ
- (๒) เคมีสิ่งทอ
- (๓) อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

๒.๒ หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

เป็นการศึกษาในระบบ ใช้ระยะเวลาในการศึกษา ๒ ปี (ต่อจากการศึกษาระดับ
ปวช.) ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอน ๔ ประเภทวิชา ๔๖ สาขาวิชา ดังนี้

๒.๒.๑ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมี ๒๖ สาขาวิชา คือ

- (๑) เครื่องกล
- (๒) เทคนิคการผลิต
- (๓) เทคนิคโลหะ
- (๔) ไฟฟ้ากำลัง
- (๕) อิเล็กทรอนิกส์
- (๖) การก่อสร้าง
- (๗) อุตสาหกรรมเครื่องเรือนและตกแต่งภายใน
- (๘) เทคนิคสถาปัตยกรรม
- (๙) สำรวจ
- (๑๐) เขียนแบบเครื่องกล

LIRT

- (๑๑) เทคนิคอุตสาหกรรม
- (๑๒) การพิมพ์
- (๑๓) เทคนิคแว่นตาและเลนส์
- (๑๔) อุตสาหกรรมการต่อเรือ
- (๑๕) เทคนิคการหล่อ
- (๑๖) เทคโนโลยีโทรคมนาคม
- (๑๗) เครื่องมือวัดและควบคุม
- (๑๘) โยธา
- (๑๙) เทคโนโลยียางและพอลิเมอร์
- (๒๐) เคมีอุตสาหกรรม
- (๒๑) ปิโตรเคมี
- (๒๒) เทคนิควิศวกรรมเหมืองแร่
- (๒๓) แมคคาทรอนิกส์
- (๒๔) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- (๒๕) เทคนิควิศวกรรมสิ่งแวดล้อม
- (๒๖) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๒.๒ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจมี ๑๘ สาขาวิชา คือ

- (๑) การบัญชี
- (๒) การตลาด
- (๓) การเลขานุการ
- (๔) คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- (๕) การเงินและการธนาคาร
- (๖) ธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ
- (๗) การจัดการทรัพยากรมนุษย์
- (๘) ธุรกิจประกันภัย
- (๙) ธุรกิจสถานพยาบาล
- (๑๐) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์
- (๑๑) การจัดการธุรกิจค้าปลีก
- (๑๒) ภาษาอังกฤษธุรกิจ
- (๑๓) การจัดการผลิตภัณฑ์
- (๑๔) การจัดการโลจิสติกส์
- (๑๕) การจัดการทั่วไป
- (๑๖) การจัดการสำนักงาน
- (๑๗) การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
- (๑๘) ธุรกิจรับจัดงาน

LIRT

๒.๒.๓ ประเภทวิชาศิลปกรรมมี ๑๖ สาขาวิชา คือ

- (๑) วิจารณ์ศิลป์
- (๒) การออกแบบ
- (๓) ศิลปหัตถกรรม
- (๔) เทคโนโลยีเครื่องเคลือบดินเผา
- (๕) ศิลปะหัตถกรรมโลหะรูปพรรณและเครื่องประดับ
- (๖) เทคโนโลยีการถ่ายภาพและวีดิทัศน์
- (๗) เทคโนโลยีศิลปกรรม
- (๘) คอมพิวเตอร์กราฟฟิก
- (๙) เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (๑๐) เครื่องประดับอัญมณี
- (๑๑) การออกแบบเครื่องประดับอัญมณี
- (๑๒) การวิเคราะห์และควบคุมคุณภาพอัญมณีและเครื่องประดับ
- (๑๓) เทคนิคเครื่องจักรกลเครื่องประดับอัญมณี
- (๑๔) เทคนิคการทำต้นแบบและการหล่อเครื่องประดับอัญมณี
- (๑๕) ช่างทองหลวง
- (๑๖) ช่างหัตถกรรม

๒.๒.๔ ประเภทวิชาคหกรรมมี ๗ สาขาวิชา คือ

- (๑) เทคโนโลยีผ้าและเครื่องแต่งกาย
- (๒) เทคโนโลยีอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม
- (๓) เทคโนโลยีการออกแบบเครื่องแต่งกาย
- (๔) อาหารและโภชนาการ
- (๕) อุตสาหกรรมอาหาร
- (๖) การบริหารงานคหกรรมศาสตร์
- (๗) เทคโนโลยีความงาม

๒.๒.๕ ประเภทวิชาเกษตรกรรมมี ๑๓ สาขาวิชา คือ

- (๑) เกษตรศาสตร์
- (๒) พืชศาสตร์
- (๓) สัตวศาสตร์
- (๔) สัตวรักษ์
- (๕) ช่างกลการเกษตร
- (๖) ธุรกิจการเกษตรและสหกรณ์
- (๗) อุตสาหกรรมเกษตร
- (๘) เทคโนโลยีสมุนไพร
- (๙) เทคโนโลยีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
- (๑๐) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- (๑๑) เทคโนโลยีภูมิทัศน์
- (๑๒) เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม
- (๑๓) เกษตรอุตสาหกรรม
- ๒.๒.๖ ประเภทวิชาประมงมี ๔ สาขาวิชา คือ
  - (๑) เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
  - (๒) แปรรูปสัตว์น้ำ
  - (๓) การควบคุมเรือประมง
  - (๔) อุตสาหกรรมสัตว์น้ำ
- ๒.๒.๗ ประเภทวิชาการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมี ๖ สาขาวิชา คือ
  - (๑) การโรงแรมและบริการ
  - (๒) การจัดการธุรกิจท่องเที่ยว
  - (๓) การจัดการธุรกิจขนส่ง
  - (๔) การจัดการธุรกิจของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน
  - (๕) การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ
  - (๖) สปาและความงาม
- ๒.๒.๘ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอมี ๔ สาขาวิชา คือ
  - (๑) เทคโนโลยีสิ่งทอ
  - (๒) เคมีสิ่งทอ
  - (๓) อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป
  - (๔) เทคโนโลยีการทอผ้าไหมและผ้าพื้นเมือง
- ๒.๒.๙ ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมี ๒ สาขาวิชา คือ
  - (๑) เทคโนโลยีสารสนเทศ
  - (๒) เทคโนโลยีระบบเสียง

๒.๓ การศึกษานอกระบบ

เป็นหลักสูตรวิชาชีพพระยาศันที่มุ่งให้ผู้รับการศึกษา นำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ มีการจัดการเรียนการสอนหลากหลาย ทั้งรูปแบบและระยะเวลา ตั้งแต่ ๓ - ๒๒๕ ชั่วโมง มีหลายวิชา เช่น ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ ช่างซ่อมเครื่องปรับอากาศ ช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า การทำขนมอบ การทำอาหาร ช่างเสริมสวย ศิลปะประดิษฐ์ ฯลฯ หลักสูตรวิชาชีพพระยาศันจะมีการจัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมในวิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ และในโรงเรียนสอนวิชาชีพของเอกชน

ผลการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษามีผลการจัดดำเนินงานทั้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในระหว่างปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑ (ดูตารางที่ ๒, ๓ และ ๔ ประกอบ) มีผลสรุป ดังนี้

๑. ผลการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ในระหว่างปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑ มีผู้เข้ารับการศึกษารวมทั้งหมด ๑,๒๓๖,๖๕๗ คน โดยเข้ารับการศึกษานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) รวม ๗๘๐,๓๘๗ คน และเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รวม ๔๕๖,๒๗๐ คน คิดเป็นสัดส่วน ๖๓ : ๓๗ เฉลี่ยมีผู้เข้าศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีละ ๓๐๙,๑๖๔ คน โดยเลือกเข้าศึกษาในประเภทวิชาพาณิชยกรรมและประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีผู้เข้ารับการศึกษารวม ๕๖๕,๐๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖๙ ของทั้งหมด เฉลี่ย ๑๔๑,๑๒๖ คน / ปี และประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีผู้เข้ารับการศึกษารวม ๕๖๐,๓๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓๑ ของทั้งหมด เฉลี่ย ๑๔๐,๐๘๐ คน / ปี รวมสองประเภทวิชามีผู้เข้ารับการศึกษารวมกันคิดเป็นร้อยละ ๙๑ ของทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๙ ของทั้งหมด ศึกษาอยู่ในประเภทวิชา เกษตรกรรม คหกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ศิลปกรรม ประมง และอุตสาหกรรมสิ่งทอ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ที่เข้ารับการศึกษานในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่จะเลือกศึกษาในประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีจำนวน ๓๐๗,๗๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๔ ของทั้งหมด รองลงมาคือ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีจำนวน ๑๓๕,๗๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗๕ ของทั้งหมด ส่วนผู้ที่เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาส่วนใหญ่จะเลือกศึกษาในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีจำนวน ๔๒๔,๕๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔๑ ของทั้งหมด รองลงมาคือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ๒๕๗,๓๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙๗ ของทั้งหมด ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจะเลือกลงทุนในประเภทวิชาพาณิชยกรรม เพราะต้นทุนต่ำกว่าประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่ต้องลงทุนเครื่องจักรเครื่องมือ และวัสดุฝึกสูงกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดการศึกษานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะมีประเภทวิชาและสาขาวิชาที่หลากหลายกว่าในสถานศึกษาเอกชน จากข้อมูลสถิติพบว่าผู้ที่เข้ารับการศึกษานในประเภทวิชาพาณิชยกรรมจะเข้าศึกษาในสถานศึกษาเอกชนมากกว่าในสถานศึกษา สังกัด สอศ. คิดเป็นอัตราส่วน ๕๔ : ๔๖ ส่วนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมจะศึกษาในสถานศึกษา สังกัด สอศ. มากกว่าในสถานศึกษาเอกชน คิดเป็นอัตราส่วน ๗๖ : ๒๔

๒. ผลการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ในระหว่างปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑ มีผู้เข้ารับการศึกษารวมทั้งหมด ๗๐๑,๘๘๐ คน โดยเข้ารับการศึกษานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวม ๔๒๑,๔๐๔ คน และเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รวม ๒๘๐,๕๗๕ คน คิดเป็นสัดส่วน ๖๐ : ๓๐ เฉลี่ยมีผู้เข้าศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีละ ๑๗๕,๔๙๕ คน ส่วนใหญ่เลือกเข้าศึกษาในประเภทวิชาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ มีจำนวนรวม ๓๖๒,๕๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๖๔ ของทั้งหมด เฉลี่ย ๙๐,๖๒๗ คน / ปี รองลงมาคือประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีจำนวนรวม ๒๘๓,๔๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๓๘ ของทั้งหมด เฉลี่ย ๗๐,๘๖๕ คน / ปี รวมสองประเภทวิชามีผู้เข้ารับการศึกษารวมกัน คิดเป็น

ร้อยละ ๙๒.๐๒ ของทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๗.๙๘ ของทั้งหมด ศึกษาอยู่ในประเภทวิชา
เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศ คหกรรม ศิลปกรรม ประมง
และอุตสาหกรรมสิ่งทอ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับการศึกษาในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คือ ผู้ที่เข้ารับการศึกษานี้ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่จะเลือกศึกษาในประเภทวิชาพาณิชยกรรม /
บริหารธุรกิจ โดยมีจำนวนรวม ๒๐๐,๑๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๓๔ ของทั้งหมด รองลงมาคือ
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีจำนวนรวม ๗๒,๓๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๔๑ ของทั้งหมด
ส่วนผู้ที่เข้ารับการศึกษานี้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาส่วนใหญ่
จะเลือกศึกษาในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีจำนวน ๒๑๐,๑๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๘๗
ของทั้งหมด รองลงมาคือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ๑๖๒,๓๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๒
ของทั้งหมด และเช่นเดียวกันพบว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษาจะมีประเภทวิชาและสาขาวิชาที่หลากหลายกว่าในสถานศึกษาเอกชน จากข้อมูล
สถิติพบว่าผู้ที่เข้ารับการศึกษานี้ในประเภทวิชาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ จะเข้าศึกษา
ในสถานศึกษาเอกชนมากกว่าในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คิดเป็น
อัตราส่วน ๕๕ : ๔๕ ส่วนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมจะศึกษาในสถานศึกษา สังกัด สอศ.
มากกว่าในสถานศึกษาเอกชน คิดเป็นอัตราส่วน ๗๔ : ๒๖

๓. ผลการจัดการศึกษานอกระบบ

การศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นมีผลให้เกิดแรงงานวิชาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงาน
ได้อย่างรวดเร็ว และเป็น การตอบสนองความต้องการโดยตรงของผู้เข้ารับการศึกษาคือเป็นทั้งเยาวชน
และประชาชนทั่วไป ในปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาทุกสาขาวิชาชีพและมีงานทำเป็นจำนวนมาก
จากการศึกษาพบว่า มีผู้ลงทะเบียนในหลักสูตรระยะสั้นในสถาบันต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษาของรัฐบาล
และเอกชนรวมกัน ไม่น้อยกว่า ๓๐๐,๐๐๐ คน/ปี

๔. คุณภาพของการจัดการศึกษา

ในภาพรวมแล้วรัฐบาลยังไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการด้านการอาชีวศึกษา
แรงงานด้านอาชีวศึกษา ยังไม่มีคุณภาพสูงตามความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ยังมี
ปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานทางวิชาชีพ และปัญหาเกี่ยวกับการใช้แรงงานของสถานประกอบการ
รวมทั้งปัญหาเรื่องการได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของผู้ใช้แรงงาน

ตารางที่ ๒ จำนวนนักเรียนเข้าใหม่ประเภทอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
จำแนกตามประเภทวิชา

ปีการศึกษา ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ รวม ๔ ปี

ประเภทวิชา	รวมทั้งหมด (คน)	ร้อยละ	สอศ. (คน)	ร้อยละ	สช. (คน)	ร้อยละ	อัตราส่วน สอศ. : สช.	ค่าเฉลี่ยต่อปี (คน / ปี)
พาณิชยกรรม	๕๖๔,๐๕๐	๔๕.๖๙	๒๕๗,๓๑๙	๓๒.๙๗	๓๐๗,๗๐๑	๖๗.๔๔	๔๖ : ๕๔	๑๔๑,๑๒๖
อุตสาหกรรม	๕๖๐,๓๒๑	๔๕.๓๑	๔๒๔,๕๘๕	๕๔.๔๑	๑๓๕,๗๓๖	๒๙.๗๕	๗๖ : ๒๔	๑๔๐,๐๘๐
เกษตรกรรม	๓๕,๐๘๓	๒.๘๔	๓๔,๙๔๙	๕.๔๘	๑๓๔	๐.๐๐	๙๙.๖ : ๐.๔	๘,๗๗๑
ศิลปกรรม	๒๕,๘๑๗	๒.๐๙	๒๕,๐๐๖	๓.๒๐	๘๑๑	๐.๑๘	๙๗ : ๓	๖,๔๕๔
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	๒๓,๗๖๗	๑.๙๒	๑๖,๖๙๗	๒.๑๔	๗,๐๗๐	๑.๕๕	๗๐ : ๓๐	๕,๙๔๒
ศิลปกรรม	๒๓,๗๒๙	๑.๙๒	๑๘,๙๔๑	๒.๔๓	๔,๗๘๘	๑.๐๕	๘๐ : ๒๐	๕,๙๔๓
ประมง	๒,๓๐๒	๐.๑๙	๒,๓๐๒	๐.๒๙	-	๐.๐๐	๑๐๐ : ๐	๕๗๕
อุตสาหกรรมสิ่งทอ	๕๘๘	๐.๐๕	๕๘๘	๐.๐๘	-	๐.๐๐	๑๐๐ : ๐	๑๔๗
รวม	๑,๒๓๖,๖๕๗	๑๐๐.๐๐	๗๘๐,๓๘๗	๑๐๐.๐๐	๔๕๖,๒๗๐	๑๐๐.๐๐	๖๓ : ๓๗	๓๐๙,๑๖๔

ที่มา : สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

ตารางที่ ๓ จำนวนนักเรียนเข้าใหม่ประเภทอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 จำแนกตามประเภทวิชา

ปีการศึกษา ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ รวม ๔ ปี

ประเภทวิชา	รวมทั้งหมด (คน)	ร้อยละ	สอศ. (คน)	ร้อยละ	สช. (คน)	ร้อยละ	อัตราส่วน สอศ. : สช.	ค่าเฉลี่ยต่อปี (คน / ปี)
บริหารธุรกิจ / พาณิชยกรรม	๓๖๒,๕๐๘	๕๑.๖๔	๑๖๒,๓๓๒	๓๘.๕๒	๒๐๐,๑๗๖	๗๑.๓๔	๔๕ : ๕๕	๙๐,๖๒๗
อุตสาหกรรม	๒๘๓,๔๖๒	๔๐.๓๘	๒๑๐,๑๔๑	๔๙.๘๗	๗๓,๓๒๑	๒๖.๑๔	๗๔ : ๒๖	๗๐,๘๖๕
เกษตรกรรม	๒๐,๐๑๕	๒.๘๕	๒๐,๐๑๕	๔.๗๕	-	๐.๐๐	๙๙.๖ : ๐.๔	๕,๐๐๔
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	๑๑,๐๘๒	๑.๕๘	๘,๑๙๔	๑.๙๔	๒,๘๘๘	๑.๐๓	๑๐๐ : ๐	๒,๗๗๐
เทคโนโลยีสารสนเทศ	๙,๗๕๗	๑.๓๙	๖,๕๘๑	๑.๕๖	๓,๑๗๖	๑.๑๓	๖๗ : ๓๓	๒,๔๓๙
ศิลปกรรม	๘,๐๔๕	๑.๑๕	๘,๐๔๕	๑.๙๑	-	๐.๐๐	๑๐๐ : ๐	๒,๐๑๑
ประมง	๔,๒๐๐	๐.๖๐	๓,๑๘๕	๐.๗๖	๑,๐๑๕	๐.๓๖	๗๙ : ๒๑	๑,๐๕๐
อุตสาหกรรมสิ่งทอ	๓๖๗	๐.๐๕	๓๖๗	๐.๐๙	-	๐.๐๐	๑๐๐ : ๐	๖๓๖
รวม	๗๐๑,๙๘๐	๑๐๐.๐๐	๔๒๑,๔๐๔	๑๐๐.๐๐	๒๘๐,๕๗๙	๑๐๐.๐๐	๖๐ : ๔๐	๑๗๕,๔๙๕

ที่มา : สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

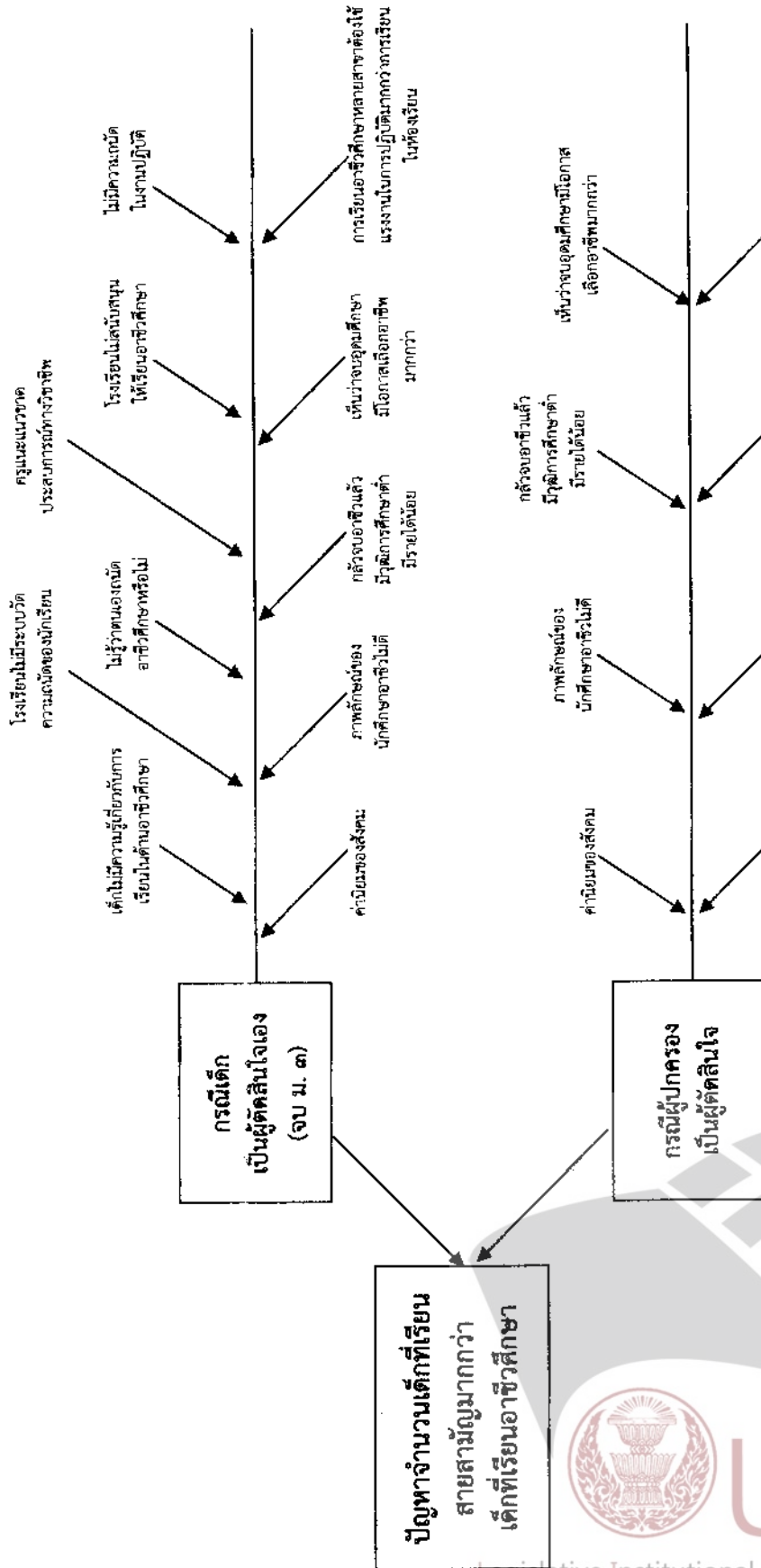
ตารางที่ ๔ จำนวนผู้จบอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระหว่างปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑

ปี	จำนวนผู้จบ ปวช.	จำนวนผู้จบ ปวส.
๒๕๔๘	๘๖,๖๘๘	๖๕,๓๐๕
๒๕๔๙	๘๒,๖๙๓	๖๖,๙๑๙
๒๕๕๐	๙๔,๙๐๘	๗๐,๒๒๔
๒๕๕๑	๙๔,๗๙๖	๗๐,๕๗๐

ที่มา : สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รูปที่ ๑ ประมวลสาเหตุที่เยาวชนเลือกเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษา

บทที่ ๓

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการเลือกเรียนอาชีวศึกษา และการวิเคราะห์

กล่าวนำ

ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจไทย มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมมาจากภาคอุตสาหกรรมการผลิต และอุตสาหกรรมบริการสูงขึ้น ทั้งยังเป็นแหล่งที่มาของรายได้เข้าประเทศที่สำคัญ แต่องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งของทั้งอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ คือ กำลังแรงงานระดับกลาง ซึ่งเป็นผู้จบการศึกษาจากระบบอาชีวศึกษา ขณะนี้มีรายงานจากหลายหน่วยงานระบุตรงกันว่าตลาดแรงงานกำลังมีปัญหาขาดแคลนแรงงานระดับกลางที่มีสมรรถนะสูง ในขณะที่มีการว่างงานสูงในกลุ่มผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะในสาขาต่าง ๆ ทางด้านสังคมศาสตร์

วิทยากร เชียงกูล ได้ศึกษาข้อมูลสถิติจากจำนวนผู้เข้าเรียนในสายอาชีวศึกษากับจำนวนผู้เข้าเรียนในสายสามัญ (ที่มุ่งศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย) แล้วพบว่าแนวโน้มสอดคล้องกับค่ากล่าวข้างต้น โดยจะเห็นได้จากสัดส่วนจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญศึกษาต่อจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งระบบในปี ๒๕๔๙ เป็น ๕๙ : ๔๑ ในปี ๒๕๕๐ เป็น ๕๘ : ๔๒ และในปี ๒๕๕๑ เป็น ๕๙ : ๔๑ สัดส่วนจำนวนนักเรียนชั้น ม.๔ ต่อนักเรียนชั้น ปวช. ๑ ในปี ๒๕๔๙ มีอัตราส่วนเป็น ๕๕ : ๔๕ ในปี ๒๕๕๐ มีอัตราส่วนเป็น ๕๗ : ๔๓ และในปี ๒๕๕๑ มีอัตราส่วนเป็น ๕๗ : ๔๓ (ดูตารางที่ ๑) หากแนวโน้มยังคงเป็นไปเช่นนี้ย่อมจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมแน่นอน ซึ่งภาครัฐเองก็ตระหนักดีถึงปัญหานี้ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ได้กำหนดเป้าหมายที่จะผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนของผู้เรียนในสายอาชีวะต่อสายสามัญ เป็น ๖๐ : ๔๐ ให้ได้ในปี ๒๕๖๑

การวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ของปัญหา

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงได้หยิบยกปัญหานี้มาวิเคราะห์ และตรวจสอบเพื่อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเชิงนโยบาย และมาตรการที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการส่งเสริมให้มีผู้เข้ารับการศึกษาสายอาชีวศึกษามากขึ้น โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงและเสนอข้อมูล รวมทั้งซักถามและสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการพิจารณาศึกษาสามารถประมวลเหตุปัจจัยที่ทำให้สัดส่วนของผู้เข้ารับการศึกษาสายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษาได้ ดังนี้

LIRT

๑. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

จากรูปที่ ๑ เป็นการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เยาวชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แล้วเข้าเรียนต่อในสายสามัญมากกว่าอาชีวศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ กรณีผู้ปกครองมีอิทธิพลในการตัดสินใจ และกรณีที่เยาวชนเป็นผู้ตัดสินใจเอง

จากการพิจารณาศึกษาพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ตัดสินใจเรียนต่อระบบโรงเรียน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแนวทางการศึกษาต่อ คือ

๑.๑ ตัวผู้เรียนเอง ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีใจรัก มีความชอบ มีความถนัด มีทักษะพื้นฐาน ความคาดหวังในอนาคตและการทำงาน

๑.๒ การได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้องหรือไม่ (ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา รวมทั้งผลประโยชน์และโอกาสของผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษา)

๑.๓ ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง กลุ่มเพื่อน ค่านิยม และการให้คุณค่าของสังคมในเชิงเปรียบเทียบ จะเป็นแรงกดดันและชักนำให้ผู้เรียนเลือกไปในแนวทางที่คิดว่า จะได้รับการยอมรับจากสังคม

๑.๔ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยจะมีแรงผลักดันให้ต้องเลือกแนวทางการเรียนที่ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายน้อย สามารถเข้าสู่อาชีพและการทำงานได้เร็ว จึงมีความโน้มเอียงที่จะเลือกเรียนอาชีวศึกษามากกว่า

๒. ปัจจัยที่ทำให้มีผู้เลือกเรียนในสายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษา

๒.๑ ค่านิยมสังคมไทยให้ความสำคัญกับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาสูง ทำให้ทุกคนพยายามมุ่งสู่การเรียนเพื่อให้ได้ปริญญา เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๓) จึงมีความโน้มเอียงที่จะต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔ – ม.๖) มากกว่าการเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษา ประกอบกับปัจจุบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเปิดกว้างมากขึ้น มีจำนวนสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมารองรับมากขึ้น ทั้งการขยายวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่เดิมและมหาวิทยาลัยตั้งใหม่ในส่วนภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยเปิด และมหาวิทยาลัยเอกชน ทำให้ผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสไปศึกษาต่อมหาวิทยาลัยได้มากขึ้น

๒.๒ การจ้างงานของระบบเศรษฐกิจไทย ยังมีการกำหนดค่าจ้างตามคุณวุฒิมากกว่า การกำหนดตามสมรรถนะความสามารถ ทำให้มีผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษารู้สึกด้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญา ประกอบกับสังคมไทยจะปลูกฝังให้บุตรหลานมีค่านิยม “เป็นเจ้าของคน” ไม่ให้คุณค่าการทำงานหนัก จึงยิ่งตอกย้ำให้ทุกคนคิดว่าถ้ามีโอกาสจะต้องพยายามเรียนให้สูงให้ได้ปริญญา จะได้เป็นเจ้านคน นายคน ได้ทำงานเบาสบาย

๒.๓ การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนวิชาที่ต้องเรียนเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจุดประสงค์ของวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่ต้องการทำให้นักเรียนสามารถค้นพบความถนัดที่แท้จริงของตนเองได้ ก็ไม่เกิดผลมากนัก ด้วยจำนวนชั่วโมงเรียนที่มีอยู่จำกัด (สัปดาห์ละ ๑ คาบในระดับประถมศึกษาตอนต้น และสัปดาห์ละ ๒ คาบ ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น)

เมื่อเทียบกับจำนวนเนื้อหาที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด แม้ในหลักสูตรจะเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมได้ แต่ก็ยังติดขัดด้วยการขาดแคลนครูที่มีความรู้ด้านวิชาชีพในโรงเรียนสายสามัญ นักเรียนจึงมีโอกาสดังกล่าวได้มีประสบการณ์ตรงในทักษะวิชาน้อยมาก ไม่เกิดการชักนำให้เด็กได้เห็นทางเลือกในการเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งสิ่งที่จะเข้ามาทดแทนได้บ้างคือ บทบาทของครูแนะแนวที่จะให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ ชี้นำให้เห็นช่องทางในการศึกษาสายอาชีพ ซึ่งจะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เร็วขึ้น สามารถทำงานมีรายได้เป็นของตนเองได้เร็วกว่าการเรียนต่อในสายสามัญและมหาวิทยาลัย (ดังมีกรณีตัวอย่างที่คณะอนุกรรมการฯ พบในโรงเรียนคลองหนองใหญ่ และโรงเรียนวัดอ่างแก้ว ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสถึงขั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตภาษีเจริญที่อยู่ในกำกับของกรุงเทพมหานคร) อย่างไรก็ตามบทบาทของครูแนะแนวก็มีอยู่ค่อนข้างจำกัดเนื่องจากจำนวนของครูแนะแนวในโรงเรียนต่าง ๆ มีน้อยกว่าความต้องการ การขอบรรจุครูแนะแนวเพิ่มประสบกับปัญหาอัตราครูของโรงเรียน และปัจจุบันมหาวิทยาลัยที่ผลิตครู ได้ยกเลิกสาขาครูแนะแนวไปแล้ว จึงทำให้การสรรหาครูแนะแนวที่มีคุณภาพมาบรรจุกระทำได้อย่างขึ้น

๒.๔ ผู้ปกครองของนักเรียนและตัวนักเรียนไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในสายอาชีวศึกษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสการมีงานทำหลังจากจบการศึกษาที่สมบูรณ์และถูกต้องด้วยสาเหตุที่โรงเรียนที่นักเรียนเรียนอยู่ไม่สนับสนุนและขาดการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนทำให้เกิดความวิตกกังวลเมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้วจะไม่มีการมีงานทำ หรือต้องทำงานที่ต้องใช้แรงงานไม่สบายเหมือนผู้จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

๒.๕ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ผู้ปกครองนักเรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเรียนต่อของเด็กสูง ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนมัธยมศึกษาตอนปลายรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนตนเอง เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ได้มากที่สุด ดังจะเห็นได้ในฤดูการรับนักเรียนก่อนเปิดภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา จะมีโรงเรียนที่เปิดรับนักเรียนชั้น ม. ๔ น้อยมาก ผู้ที่จะเข้าเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นนักเรียนที่จบจากโรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดสอนเพียงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑ – ม.๓) และนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน จะไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนของตนเองได้

๒.๖ ภาพลักษณ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาในเรื่องพฤติกรรมและความประพฤติ ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนขาดความเชื่อมั่นว่าบุตรหลานของตนจะมีความปลอดภัย ได้รับการหล่อหลอมบ่มเพาะให้มีทักษะวิชาชีพ และมีอนาคตที่สดใส ส่วนใหญ่จึงมีแนวโน้มไม่ส่งเสริมให้บุตรหลานไปเรียนอาชีวศึกษาถ้าไม่จำเป็น

๒.๗ การจัดการอาชีวศึกษายังขาดกลไกในการวิเคราะห์ความต้องการร่วมกันกับผู้ประกอบการในตลาดแรงงานเพื่อจะได้ผลิตกำลังแรงงานที่มีสมรรถนะวิชาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้ผู้จบการศึกษามีงานรองรับ ซึ่งหากระบบสามารถสร้างหลักประกันได้ในเรื่องการมีงานรองรับได้ ก็จะเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถชักนำให้มีผู้หันมาเรียนสายอาชีวศึกษามากขึ้น

มาตรการที่ทางราชการได้ดำเนินการเพื่อเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา

ปัญหาการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นปัญหาที่หน่วยงานบริหารภาครัฐ โดยเฉพาะ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ตระหนักและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็น เป้าหมายจะเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อผู้เรียนสายสามัญ ให้เป็น ๕๐ : ๕๐ ในปี ๒๕๕๔ พร้อมกำหนดมาตรการในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้

๑. การแก้ไขปัญหาค่านิยมในเรื่องปริญญาบัตร

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ผลักดันให้มีการตรากฎหมาย เป็นพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้มีการจัดตั้งสถาบันอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถ จัดการศึกษาในระดับปริญญาสายปฏิบัติการได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาและตอบสนองค่านิยมเกี่ยวกับ ปริญญาบัตร เพื่อดึงดูดให้มีผู้หันมาเรียนและคงอยู่ในระบบอาชีวศึกษามากขึ้น เพราะมีโอกาส ที่จะศึกษาต่อได้ถึงระดับปริญญาเช่นกัน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความพยายามที่จะจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขึ้น ในปี ๒๕๕๒ แต่จนถึงเวลาปัจจุบันก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ

๒. การจัดการให้แรงงานได้ค่าตอบแทนตามสมรรถนะ

๒.๑ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์ให้มีระบบการประเมินระดับฝีมือ ของแรงงาน และจัดเป็นระดับต่าง ๆ มีการเก็บสะสมประสบการณ์การจ้างงานและฝีมือของแรงงาน และมีการออกใบอนุญาตสำหรับการประกอบอาชีพหรือ Skill Licence ให้แก่ แรงงานตามระดับ ของฝีมือ ผู้ประกอบการต้องจ้างเฉพาะแรงงานที่มีใบอนุญาตประกอบอาชีพ และต้องจ่าย ค่าตอบแทนตามระดับฝีมือ หรือสมรรถนะของแรงงาน

การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. .... ซึ่งกรมพัฒนา ฝีมือแรงงานเป็นผู้ร่างขึ้นนั้น จะเกิดประโยชน์ต่อตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก และสร้างความมั่นใจ แก่ผู้บริโภคในเรื่องคุณภาพสินค้าและบริการ พระราชบัญญัตินี้ส่งเสริมให้แรงงานมีคุณภาพ ด้านฝีมือตามมาตรฐานสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดความสามารถเป็นระดับต่าง ๆ และการให้ ใบอนุญาตประกอบอาชีพ หรือ Skill Licence ตามระดับฝีมือของแรงงาน และถ้าจะเกิดระบบ คุณวุฒิวิชาชีพขึ้นในประเทศไทย จะมีขั้นตอนที่สอดคล้องกับการปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ การผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้โดยเร็ว จะทำให้เป็นประโยชน์อย่างมาก ต่อแรงงานของอุตสาหกรรมไทย

๒.๒ การดำเนินการของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีบทบาทสำคัญในการจัดการฝึกเพื่อยกระดับฝีมือ แรงงาน จัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงาน และทำการทดสอบฝีมือแรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่ม ศักยภาพและสมรรถนะการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกและทดสอบฝีมือ หน่วยงานที่มีบทบาท คือ สำนักพัฒนามาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงาน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยเฉพาะสถาบัน พัฒนาฝีมือแรงงานมีศูนย์ฝึกฝีมือแรงงานอยู่ทั่วประเทศ มีเครื่องจักรและอุปกรณ์สำหรับการฝึกฝีมือ ตามลักษณะของอุตสาหกรรมในแต่ละท้องถิ่น

๓. การเสริมสร้างภาพลักษณ์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการรณรงค์ โดยจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสายอาชีวศึกษาให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ มีความสามารถ มีงานทำอย่างมั่นคงและมีคุณธรรมในวิชาชีพ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ให้สังคมมีทัศนคติ ในเชิงบวกกับผู้เรียนในสายอาชีวศึกษา เช่น

๓.๑ โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่ที่ส่งเสริมการวิจัยประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือ เครื่องใช้ในงานอาชีพ มีการประกวดแข่งขัน ส่งเสริมให้มีการจดสิทธิบัตร และอนุสิทธิบัตร

๓.๒ โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) เป็นโครงการช่วยซ่อมเครื่องจักรกล การเกษตรและเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนของประชาชน ปัจจุบันมีกว่า ๕๐๐ ศูนย์ ในองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ

๓.๓ โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน ซึ่งเป็นโครงการที่รณรงค์ด้านความปลอดภัย บนท้องถนนแก่ผู้ใช้รถใช้ถนนในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ โดยให้นักเรียน อาชีวศึกษาได้ช่วยเหลือผู้ใช้รถใช้ถนน ในการตรวจสอบยานยนต์ และซ่อมแก้กรณีขัดข้อง บนท้องถนน

๓.๔ โครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อา สร้างมืออาชีพสู่ครัวไทยทั่วโลก โดยจัดการอบรม เชิงปฏิบัติการ และสาธิตการประกอบอาหารจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ มีการแข่งขันการทำอาหาร เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพทางด้านอาหาร ซึ่งตลาดยังมีความต้องการมาก

๓.๕ โครงการสถานศึกษาดีเด่น ซึ่งได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ เป็นการกระตุ้น ให้สถานศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีวศึกษาอยู่ตลอดเวลา ทำให้สถานศึกษา มีมาตรฐานและคุณภาพที่ดีขึ้นมาก เกิดความภาคภูมิใจเมื่อมีสถาบันมาตรฐานและการประเมินผล ทางการศึกษา (ส.ม.ส.) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้โครงการนี้ยุติลง เป็นผลให้สถานศึกษาขาดการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา

๓.๖ โครงการแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับชาติ ซึ่งจัดขึ้นมาพร้อม ๆ กับโครงการ สถานศึกษาดีเด่น ในงานศิลปหัตถกรรมของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการประเมินผลภาพรวม ของนักศึกษาในการเรียนการสอนและการฝึกอาชีวศึกษา ทำให้นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา กระตือรือร้นที่จะฝึกฝนเพื่อให้ได้มาตรฐานทางวิชาชีพ ผลจากการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ผู้ชนะที่ ๑, ๒ และ ๓ จะมีบริษัทเอกชนมาจองตัวทั้งหมด ทำให้นักเรียนมัธยมสายสามัญศึกษาสนใจในการเรียน อาชีวศึกษา และใฝ่ฝันที่จะเรียนตามรุ่นพี่ เพราะมีงานทำแน่นอน

๓.๗ โครงการอาชีวศึกษาตัวอย่าง เป็นการเก็บรวบรวมคัดเลือกบุคคลที่สำเร็จ การศึกษาระดับอาชีวศึกษา ที่ประกอบอาชีพอิสระมีกิจการเป็นของตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดี ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีคุณค่าทางสังคมมากขึ้น และผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถเอาเป็นแบบอย่างได้ เป็นการสร้างเศรษฐกิจให้แก่ประเทศชาติ ได้เป็นอย่างดี

๔. การส่งเสริมการผลิตกำลังคนให้ตรงกับความต้องการผู้ประกอบการ

๔.๑ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดตั้ง “ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา” เพื่อเป็นแหล่งกลางในการติดต่อระหว่างผู้ประกอบการที่มีความต้องการแรงงาน และผู้เรียน

ที่ต้องการมีงานทำ เป็นเหมือนตลาดแรงงานออนไลน์ และสถานศึกษาก็จะได้ทราบถึงความต้องการของตลาดแรงงาน จะได้ปรับตัวให้มีการจัดการเรียนการสอนให้ผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังมุ่งส่งเสริมให้เกิดการศึกษาในระบบทวิภาคีมากขึ้น โดยให้สถานศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการในท้องถิ่น

๔.๒ ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาเป็นองค์กรแห่งความร่วมมือ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ใช้ระบบบริหารการจัดการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต www.v-cop.net ประกอบไปด้วยชุดข้อมูลสำคัญด้านกำลังคน เช่น สภาวะการจ้างงานในสาขาต่าง ๆ ความต้องการจ้างงานในแต่ละท้องถิ่น ข้อมูลของกำลังคนที่เป็นนักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งที่กำลังศึกษาและสำเร็จการศึกษาไปแล้ว รวมทั้งเป็นแหล่งที่สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านแรงงาน

๔.๓ ในปัจจุบันการดำเนินการขยายครอบคลุมทั่วประเทศมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาและนักศึกษาของภาครัฐ จำนวน ๔๑๕ แห่ง มีศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาในระดับจังหวัด ๗๗ ศูนย์ ผู้ให้บริการประกอบด้วยสถานศึกษาอาชีวศึกษา นักศึกษาและสถานประกอบการ เครือข่ายของศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษามีการเชื่อมโยงการทำงานกับองค์กรวิชาชีพ หน่วยงานของรัฐ สถานประกอบการภาคเอกชน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

๕. โครงการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (Professional Qualification Institute หรือ PQI)

โครงการนี้สืบเนื่องมาจากหลาย ๆ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงานระดับกลางเห็นความสำคัญของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๒๕๔๘) มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการในเรื่องนี้ ผลการศึกษาสรุปได้ว่าควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยกำหนดชื่อ “สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ”

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เป็นองค์กรที่จะผลักดันให้เกิดระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (VQ) อันเป็นที่ทราบดีว่าเป็นประโยชน์ต่อทั้งการจัดการอาชีวศึกษา และการพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีหน้าที่ผลักดันให้เกิดระบบคุณวุฒิวิชาชีพขึ้น การที่ต้องมีการจัดตั้งสถาบันที่มีสถานภาพเป็นองค์กรมหาชน เนื่องจากการจัดการให้มีระบบคุณวุฒิวิชาชีพนั้น จะต้องเชื่อมโยงบทบาทของหลาย ๆ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงแรงงาน สภาอุตสาหกรรม องค์กรวิชาชีพจึงจำเป็นต้องมีองค์กรหลักหรือสถาบันขึ้นมาทำหน้าที่บริหารจัดการให้เกิดระบบคุณวุฒิวิชาชีพ สิ่งที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีระบบคุณวุฒิวิชาชีพ คือ

๕.๑ มีการเชื่อมโยงการปฏิบัติระหว่างสถานประกอบการ องค์กรทางด้านแรงงาน และกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แรงงานที่จบการศึกษามีสมรรถนะตาม ความต้องการของตลาดแรงงาน

๕.๒ องค์กรวิชาชีพจัดให้มีมาตรฐานวิชาชีพสำหรับทุกสาขางาน

๕.๓ มีองค์กรประเมินระดับความสามารถของแรงงาน

๕.๔ มีการฝึกเพื่อเพิ่มคุณภาพฝีมือแรงงาน

๕.๕ มีการนำข้อมูลมาตรฐานวิชาชีพส่งไปให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

๖. การส่งเสริมให้ผู้จบอาชีวศึกษามีอาชีพ

๖.๑ การจัดให้มีการศึกษาระบบทวิภาคี

การศึกษาแบบทวิภาคี เป็นการให้ผู้ประกอบการเข้ามาร่วมมีบทบาทในการอาชีวศึกษา โดยให้นักศึกษาเข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการ และให้ผลการฝึกงานเป็นผลของการศึกษาด้วย โดยนักศึกษาจะเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และไปเข้ารับการฝึกงานในสถานประกอบการ ประโยชน์ที่จะได้รับ คือ สถานศึกษาไม่ต้องลงทุนจัดหาอุปกรณ์และเครื่องจักรที่มีราคาแพง ไว้เป็นจำนวนมาก ตามความต้องการของจำนวนนักศึกษา ในขณะที่สถานประกอบการก็จะได้ผลผลิตของตนจากการให้นักศึกษาเข้ามาฝึกงานในสายการผลิต และเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถรับเข้ามาทำงานในสถานประกอบการได้เลย โดยไม่ต้องมาฝึกให้มีความคุ้นเคย เหมือนการรับแรงงานที่มาจากสถานศึกษาอื่น ส่วนนักศึกษาก็จะเกิดความเคยชินกับเครื่องจักรใช้งานจริง และบรรยากาศในสายการผลิตจริง ทันท่อเทคโนโลยีตลอดเวลา

๖.๒ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ริเริ่มโครงการเส้นทางอาชีพสู่สู่เก้าเก้าเก้า มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙ และได้จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ/ศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น ๔๑๕ แห่ง ซึ่งได้รับความร่วมมือกับสถาบันการเงิน หอการค้าจังหวัด และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยมีวิธีการดำเนินการ คือ นำนักเรียน นักศึกษาและประชาชนเข้ารับการอบรม และร่วมกิจกรรมเสริมองค์ความรู้ในการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ คือ

๖.๒.๑ เพื่อบ่มเพาะผู้ประกอบการอิสระ/กลุ่มธุรกิจให้มีศักยภาพ ชีตความสามารถ เป็นผู้ประกอบการใหม่

๖.๒.๒ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มของนักศึกษา จัดตั้งธุรกิจตามความสนใจ ความถนัด

๖.๒.๓ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา/ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ

๖.๒.๔ เพื่อเชื่อมต่อโครงการจัดการองค์ความรู้ในการสร้างผู้ประกอบการ และโครงการอาชีพเพื่อแก้ปัญหาความยากจน กับโครงการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ

อย่างไรก็ตาม โครงการนี้ดำเนินการได้เพียง ๓ ปี ต้องหยุดลง ในปี ๒๕๕๒ เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน ทำให้ขาดความต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (ปี ๒๕๕๓)

๗. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

๗.๑ ในประเทศที่พัฒนาแล้ว และแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีความเข้มแข็ง หลักสูตรการศึกษาในระดับประถมศึกษามีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการอาชีพ เข้าไปในการเรียนการสอน และมีมาตรการที่จะสังเกตความถนัดของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบว่านักเรียนคนใดมีความถนัดในวิชาชีพ ก็จะมีมาตรการส่งเสริมและพัฒนาความถนัดในวิชาชีพให้กับนักเรียน ทางโรงเรียนจะมีการแนะแนวการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพให้ตัดสินใจเลือกเรียนทางสายอาชีวศึกษา ส่วนนักเรียนที่มีความถนัดในทางวิชาการ ก็แนะนำให้เลือกเรียนสายสามัญ

๗.๒ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการอาชีพคล้ายกับหลักสูตรของประเทศที่พัฒนาแล้ว จะเห็นได้จากมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ ๗ (การงานอาชีพ และเทคโนโลยี) ในบรรดาวิชาต่าง ๆ จำนวน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ในการปฏิบัติจริงแล้ว ครูผู้สอนไม่สามารถเน้นวิชาการอาชีพให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจไปตามลำดับอย่างที่กำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื่องจากจำนวนวิชา ใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนมีเป็นจำนวนมาก (ดูตารางที่ ๕ ประกอบ) นอกจากนี้ จำนวนวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ ๗ ก็มีเป็นจำนวนมาก และมีเนื้อหาหลากหลาย รวมทั้งหลักสูตรมิได้กำหนดให้มีการวัดความถนัด การติดตามสังเกต ความถนัด และการส่งเสริมให้นักเรียนมีความถนัดเพิ่มขึ้น ในงานอาชีพที่นักเรียนมีความสนใจ ทำให้นักเรียนทุก ๆ คนต้องเรียนเหมือนกันทุกวิชา ยกเว้นวิชาเลือกที่มีจำนวนไม่มากนักไปจนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การส่งเสริมให้นักเรียนที่สนใจวิชาชีพสามารถตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออาชีพศึกษา จึงขึ้นอยู่กับความใส่ใจของครูและผู้บริหารโรงเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่เอื้อให้เกิดแรงจูงใจให้เยาวชนเลือกเรียนสายอาชีพศึกษา

ตารางที่ ๕ โครงสร้างการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓	ม.๔ - ๖
● กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
คณิตศาสตร์	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
วิทยาศาสตร์	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
สุขศึกษา และพลศึกษา	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ศิลปะ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ภาษาต่างประเทศ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๑,๕๖๐ (๓๙ นก.)
● กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๓๖๐
● รายวิชา/กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ตามความพร้อมและ จุดเน้น	ปีละไม่เกิน ๘๐ ชั่วโมง						ปีละไม่เกิน ๒๕๐ ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า ๑,๕๖๐ ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี						ไม่เกิน ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี			รวม ๓ ปี ไม่น้อยกว่า ๓,๖๐๐ ชั่วโมง

หมายเหตุ : นก. หมายถึง หน่วยกิต

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ ๔

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

การอาชีวศึกษาเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของกำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับชำนาญการเฉพาะทาง (ระดับเทคนิค) ความสัมฤทธิ์ผลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณของการจัดการอาชีวศึกษาส่งผลกระทบต่อผลิตภาพ (Productivity) โดยรวมของระบบเศรษฐกิจที่ทุกภาคส่วนของสังคมจะต้องตระหนักและช่วยกันพัฒนา

ปัจจุบันยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์แม้ในเชิงปริมาณดังเห็นได้จากสัดส่วนจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับที่เข้าเรียนในสายสามัญและอาชีวศึกษา โดยมีเหตุปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้เกิดสภาพการณ์ดังกล่าว คือ

๑. ค่านิยมเรื่องปริญญาบัตรของสังคมไทย
๒. ระบบการจ้างงานที่กำหนดค่าจ้างตามคุณวุฒิ
๓. การจัดการเรียนการสอนและการแนะแนวในระดับการศึกษาภาคบังคับยังไม่สามารถคัดกรองและทำให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัดของตนเอง
๔. ภาพลักษณ์ในเรื่องพฤติกรรม และความประพฤติในเชิงลบของนักเรียนอาชีว

ข้อเสนอแนะ

เพื่อส่งเสริมและชักนำให้มีผู้หันมาเรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น โดยมีสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีวศึกษาต่อผู้เรียนสายสามัญเป็น ๖๐ : ๔๐ ในปี ๒๕๖๑ ตามเป้าหมายของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คณะกรรมการฯ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ให้รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อวางทิศทางการพัฒนาการอาชีวศึกษาของชาติโดยรวมว่าในช่วงเวลา ๕ - ๑๐ ปีข้างหน้า ประเทศไทยควรจะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมไปในทิศทางใดและอุตสาหกรรมใดที่รัฐบาลควรสนับสนุน และให้กระทรวงศึกษาธิการนำมาทำแผนปฏิบัติการว่าควรจะมีการจัดการเรียนการสอนในสาขาใดให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และในห้วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาการเปิดการสอนในสาขาต่าง ๆ ที่ไม่มีทิศทางดังเช่นในปัจจุบัน

๒. ให้รัฐบาลเร่งรัดการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพโดยเร็ว เพื่อให้มีมาตรฐานสมรรถนะหรือมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นตัวกำหนดสมรรถนะของแรงงานในระดับต่าง ๆ และเร่งรัดการนำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว เพื่อให้มีกฎหมายคุ้มครองแรงงานให้ได้รับค่าตอบแทนตามระดับสมรรถนะในการทำงานโดยมีมาตรฐานวิชาชีพเป็นสิ่งอ้างอิง

๓. ให้กระทรวงศึกษาธิการปรับหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีการวัดความถนัดและความสนใจในวิชาการอาชีพ (วิธีการวัด, แบบฟอร์ม, ครูแนะแนวที่มีคุณภาพ ฯลฯ) รวมทั้งติดตามพัฒนาการของความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน

เพื่อนำไปใช้ในการแนะแนวการศึกษา เมื่อได้ข้อมูลมากพอสมควรแล้ว ควรแยกนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ถนัดในวิชาการอาชีพและกลุ่มนักเรียนทั่วไป แล้วจัดการปรับการเรียนการสอนให้มีวิชาที่ส่งเสริมความรู้ความถนัดของนักเรียนสองกลุ่มนี้ แทนการที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนเหมือนกัน ทุกวิชาจนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๔. กระทรวงศึกษาธิการจะต้องกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยต้องจำกัดจำนวนรับนักเรียน ให้เหมาะสมกับศักยภาพ ไม่ฝอ่นปรนให้มีการเพิ่มจำนวนห้องเรียน และจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียน ไม่ให้เกินห้องละ ๔๐ คน (ตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ) มิใช่เป็น ๕๐ - ๕๕ คน อย่างเช่น ในปัจจุบัน เพราะการฝอ่นปรนดังกล่าวจะเป็นแหล่งรองรับนักเรียนในสายสามัญไว้ได้มากขึ้น

๕. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีสารวัตรนักเรียนและศูนย์เฝ้าระวังเพื่อสอดส่องดูแล พฤติกรรมและความประพฤตินักเรียนให้ครอบคลุมตามแหล่งที่เป็นจุดเสี่ยง นักเรียนที่มีพฤติกรรม เกรจะต้องถูกลงโทษอย่างจริงจัง เพื่อให้เช็ดหลายและเกิดผลในทางป้องปราม

๖. กระทรวงศึกษาธิการต้องบูรณาการในเชิงนโยบาย ให้สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษาดำเนินการ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การเพิ่มสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีวศึกษา

๗. ให้กระทรวงแรงงานปรับปรุงฐานข้อมูลความต้องการแรงงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ใน ๕ - ๑๐ ปีข้างหน้า ให้มีรายละเอียดที่สามารถเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านอาชีวศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาได้ตรงตาม ความต้องการ

๘. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรผลักดันการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สายปฏิบัติการให้เกิดขึ้นโดยเร็ว เพื่อดึงดูดให้มีผู้มาเรียนด้านอาชีวศึกษามากขึ้น เพราะสามารถ ตอบสนองค่านิยมในเรื่องปริญญาได้ และผู้ที่เข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาแล้ว ก็จะได้ไม่ต้องหันเห ออกไปสู่ระบบมหาวิทยาลัย

๙. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรณรงค์เสริมสร้างภาพลักษณ์และเจตคติ ที่ดีในการเรียนอาชีวศึกษาอย่างที่ได้กระทำอยู่แล้วให้ดีขึ้นและเข้มข้น โดยประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องให้เห็นว่าความสามารถในการปฏิบัติได้/ทำได้จริง มีคุณค่าสำคัญกว่าปริญญาบัตร จัดโครงการอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลายและประชาสัมพันธ์ให้เห็นว่า เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม ยกย่องเชิดชูเกียรติศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในการประกอบ วิชาชีพ ชื่นนำให้ผู้เรียนเห็นโอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ ควรนำโครงการที่เคยดำเนินการมาแล้ว แต่เลิกไปในปัจจุบันมาทบทวน รวมทั้งส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ซึ่งดีอยู่แล้วให้เกิดความยั่งยืนต่อเนื่อง เช่น โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่ โครงการจัดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ โครงการศูนย์ซ่อมสร้าง เพื่อชุมชน (Fix It Center) โครงการแก้แค้น้อยและศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา

๑๐. เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถิติจำนวนประชากรอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี ที่ไม่ได้อยู่ในระบบ โรงเรียน มีจำนวนสูงถึงกว่าร้อยละ ๓๐ ของจำนวนประชากรที่มีอายุ ๑๕ - ๑๗ ปีทั้งหมด (ดูตารางที่ ๖ ประกอบ) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรสร้างโอกาสให้ประชากรกลุ่มนี้

ได้ศึกษาต่อในสายอาชีพศึกษาได้มากขึ้น เช่น ให้ทุนการศึกษา หรือจัดให้มีรายได้ในระหว่างเรียน
ประชากร กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในการเพิ่มจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาสายอาชีพศึกษา
ได้มากขึ้น

๑๑. สถานศึกษาควรจัดการศึกษาโดยประสานกับภาคธุรกิจเอกชนและสถานประกอบการ
เป็นเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อาทิ พัฒนา
หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency – Based) และการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยเน้น
ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและความรู้ความสามารถในการปฏิบัติได้จริง การจัดศูนย์การเรียนรู้ในสถาน
ประกอบการเพื่อพัฒนากำลังแรงงานและจัดการศึกษาต่อแบบบูรณาการโดยการเทียบโอน
ประสบการณ์จากการปฏิบัติในภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

ตารางที่ ๖ จำนวนประชากรอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี ที่อยู่ในระบบโรงเรียน
และไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน ระหว่างปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑

รายการ	หน่วย นับ	ปี ๒๕๔๘	ปี ๒๕๔๙	ปี ๒๕๕๐	ปี ๒๕๕๑
จำนวนประชากร ที่มีอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี	คน	๒,๗๗๐,๖๐๘	๒,๘๔๑,๕๑๒	๒,๘๙๗,๕๕๒	๒,๘๙๘,๒๗๐
จำนวนนักเรียน มัธยมปลายสาย สามัญ	คน	๑,๐๖๔,๒๑๖	๑,๑๐๑,๖๙๕	๑,๑๖๖,๙๔๒	๑,๒๐๗,๗๒๓
จำนวนนักเรียน ปวช. สายอาชีวศึกษา	คน	๗๐๑,๔๙๙	๗๖๓,๓๒๗	๗๗๖,๕๓๑	๗๖๖,๗๑๘
จำนวนนักเรียน มัธยมปลายในสังกัด อื่น ๆ	คน	๑,๘๓๑	๑,๙๗๗	๒,๔๕๖	๒,๕๓๙
จำนวนประชากร อายุ ๑๕ - ๑๗ ปี ที่อยู่ในระบบ โรงเรียน	คน (ร้อยละ)	๑,๗๖๗,๕๔๖ (๖๓.๘๐)	๑,๘๖๘,๙๙๙ (๖๕.๗๗)	๑,๙๔๕,๙๒๙ (๖๗.๑๖)	๑,๙๗๔,๙๘๐ (๖๘.๑๔)
จำนวนประชากร อายุ ๑๐ - ๑๗ ปี ที่ไม่อยู่ในระบบ โรงเรียน	คน (ร้อยละ)	๑,๐๐๓,๐๖๒ (๓๖.๒๐)	๙๗๒,๕๑๓ (๓๔.๒๓)	๙๕๑,๖๒๓ (๓๒.๘๔)	๙๒๓,๒๙๐ (๓๑.๘๖)

ที่มา : สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

หนังสือ

- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๑.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- วิทยากร เชียงกุล. สภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๐/๒๕๕๑ : ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๒.
- อาชีวศึกษา, กรม. ทำเนียบอาชีวศึกษาตัวอย่างปี ๒๕๒๙ - ๒๕๔๕. กรุงเทพฯ : บริษัท เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด, ๒๕๔๕.

รายงานการศึกษาและรายงานการวิจัย

- สิริลักษณ์ รัชชुकานติ. “การพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อคุณภาพของการอาชีวศึกษา : กรณีศึกษาด้านธุรกิจและบริการกลุ่มอาชีพธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม.” เอกสารวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๑.
- การอาชีวศึกษา, คณะอนุกรรมการ. “แนวทางการดำเนินการด้านการอาชีวศึกษาที่ตอบสนองต่อการประกอบอาชีพและเพื่อยกระดับคุณภาพแรงงานในประเทศ.” รายงานพิจารณาศึกษา นำเสนอคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา, ๒๕๕๒.
- การอาชีวศึกษา, คณะอนุกรรมการ. “แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.” รายงานพิจารณาศึกษา นำเสนอคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา, ๒๕๕๒.

สัมภาษณ์

- เกรียงศักดิ์ อุบลไทร, ครูแนะแนวโรงเรียนวัดอ่างแก้ว. สัมภาษณ์. ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓.
- จรรุกร พุทธการุณย์วงศ์, ครูแนะแนวโรงเรียนวัดอ่างแก้ว. สัมภาษณ์. ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓.
- ณัฐบุรินทร์ นาทองลาย, ครูแนะแนวโรงเรียนคลองหนองใหญ่. สัมภาษณ์. ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓.
- มานพ วันชสุนทร, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอ่างแก้ว. สัมภาษณ์. ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓.
- วินัย สุทิน, ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองหนองใหญ่. สัมภาษณ์. ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓.

LIRT

กฎหมาย

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติคุณวุฒิวิชาชีพ พ.ศ. ....

ร่างพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ พ.ศ. ....

เอกสารที่ไม่ตีพิมพ์

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. ที่ ศธ ๐๖๐๖/๓๖๖๘ เรื่อง ข้อมูลการดำเนินงาน
เส้นทางสู่เก้าแก่น้อย. ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓.

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. ที่ ศธ ๐๖๐๗/๓๘๔๐ เรื่อง แจ้งข้อมูลการดำเนินการ
ของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา. ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓.

Legislative Institutional Repository of Thailand